

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การขออนุญาตให้ทางราชการดำเนินการนำเข้าและส่งออกสัตว์ป่าสงวน
และสัตว์ป่าคุ้มครองเพื่อกิจการสวนสัตว์สาธารณะ

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ทส
๐๙๐๓.๒/๑๙๓๕๘ ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความ
ได้ว่า บริษัท ฟาร์มจระเข้และสวนสัตว์สมุทรปราการ จำกัด ได้ขอให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า
และพันธุ์พืชพิจารณาอนุญาตและดำเนินการนำเข้าและส่งออกสัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครอง
ตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อแลกเปลี่ยนกับ
สวนสัตว์ Seoul Grand Park ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี ได้แก่

- (๑) นำเข้าสัตว์ป่าคุ้มครอง ชนิดเสือโคร่งไซบีเรีย จำนวน ๑๐ ตัว
- (๒) นำเข้าสัตว์ป่าคุ้มครอง ชนิดเสือดาว (Leopard) จำนวน ๒ ตัว
- (๓) ส่งออกสัตว์ป่าคุ้มครอง ชนิดหมีขอ จำนวน ๔ ตัว
- (๔) ส่งออกสัตว์ป่าสงวน ชนิดสมเสร็จ จำนวน ๒ ตัว

ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวมีปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.
๒๕๓๕ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชจึงขอหารือในประเด็นปัญหาข้อกฎหมาย ดังนี้

๑. กรณีบริษัทที่จัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์สาธารณะของเอกชนจะขอ
อนุญาตนำเข้า ส่งออกสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง หรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าว อธิบดีกรม
อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชจะพิจารณาอนุญาตให้สวนสัตว์สาธารณะของเอกชนเป็นผู้
นำเข้าหรือส่งออกโดยตรงตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.
๒๕๓๕ ได้หรือไม่

๒. ความในมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า
พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติว่า “บทบัญญัติมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๑ และมาตรา
๒๓ มิให้ใช้บังคับแก่การกระทำเพื่อประโยชน์ในการสำรวจ การศึกษา และวิจัยทางวิชาการ การ
คุ้มครองสัตว์ป่า การเพาะพันธุ์ หรือเพื่อกิจการสวนสัตว์สาธารณะ ซึ่งกระทำโดยทางราชการ...”
นั้น ในข้อความ “ซึ่งกระทำโดยทางราชการ” หมายถึง การกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนบทห้ามต่าง ๆ
ตามมาตรา ๑๖ (การล่า) มาตรา ๑๘ (การเพาะพันธุ์) มาตรา ๑๙ (การครอบครอง) มาตรา ๒๑
(การเก็บไว้ในรังหรือมีไว้ในครอบครองรังของสัตว์ป่า) มาตรา ๒๓ (การนำเข้า ส่งออก หรือนำ
ผ่านสัตว์ป่า) จะต้องเป็นการกระทำของทางราชการ จะสามารถกระทำเพื่อประโยชน์ของสวนสัตว์
สาธารณะหรือการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าของเอกชนได้หรือไม่

๓. คำว่า “ทางราชการ” ตามข้อ ๒ หมายถึงส่วนราชการหรือหน่วยงานใดของรัฐ

๔. การยื่นคำขอของเอกชนให้ทางราชการ (โดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช) เพื่อดำเนินการนำเข้า ส่งออกสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง หรือซากของสัตว์ป่า ดังกล่าวแทนเอกชนตามความในมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ และระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการอนุญาตให้ทางราชการกระทำการล่า เพาะพันธุ์ ครอบครอง นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านซึ่งสัตว์ป่าหรือซากของสัตว์ป่า การเก็บ ทำ อันตราย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งรังของสัตว์ป่า และการเรียกเก็บและชำระค่าใช้จ่าย ค่าบริการ หรือค่าตอบแทนและราคาสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๔๐ นั้น จะถือว่าเป็นการพิจารณาคำขออนุญาตที่อยู่ในบังคับตามความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่ และเป็นคำขอที่อยู่ในกระบวนการพิจารณาออกคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ด้วยหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยมีผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช) และผู้แทนองค์การสวนสัตว์เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า บริษัท ฟาร์มจระเข้และสวนสัตว์สมุทรปราการ จำกัด ซึ่งเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์สาธารณะตามมาตรา ๒๙^๑ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ยื่นคำขออนุญาตนำเข้าและส่งออกสัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครองเพื่อกิจการสวนสัตว์สาธารณะตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง^๒ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน โดยขอให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและ

^๑ มาตรา ๒๙ ผู้ใดประสงค์จะจัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์สาธารณะต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี

ใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้สิ้นอายุลงเมื่อผู้รับใบอนุญาตแจ้งการเลิกการดำเนินกิจการสวนสัตว์สาธารณะตามมาตรา ๓๒

การขออนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในการดำเนินกิจการสวนสัตว์สาธารณะ ผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต

^๒ มาตรา ๒๖ บทบัญญัติมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๓ มิให้ใช้บังคับแก่การกระทำเพื่อประโยชน์ในการสำรวจ การศึกษาและวิจัยทางวิชาการ การคุ้มครองสัตว์ป่า การเพาะพันธุ์ หรือเพื่อกิจการสวนสัตว์สาธารณะ ซึ่งกระทำโดยทางราชการ และโดยได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี และต้องปฏิบัติตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

ในกรณีที่การกระทำตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำเพื่อกิจการเพาะพันธุ์ของผู้รับใบอนุญาต เพาะพันธุ์ตามมาตรา ๑๘ หรือเพื่อกิจการสวนสัตว์สาธารณะของผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์สาธารณะตามมาตรา ๒๙ การเรียกเก็บและการชำระค่าใช้จ่าย ค่าบริการ หรือค่าตอบแทน และราคาสัตว์ป่า ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

พันธุ์พืชเป็นผู้กระทำการแทนตามมาตรา ๒๖ วรรคสอง^๓ โดยบริษัทได้ยื่นคำขออนุญาตตั้งแต่วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๐ ซึ่งในปัจจุบันการยื่นคำขออนุญาตดังกล่าวยังอยู่ระหว่างพิจารณาของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และโดยที่มาตรา ๘^๔ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติให้ผู้มีอำนาจอนุญาตต้องพิจารณาคำขออนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ และแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายในหกสิบวันนับแต่วันได้รับคำขออนุญาต ถ้ามิได้แจ้งผลการพิจารณาคำขอให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่าผู้มีอำนาจอนุญาตมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอและต้องออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ยื่นคำขอนั้น บริษัท ฟาร์มจระเข้และสวนสัตว์สมุทรปราการ จำกัด จึงขอให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชออกหนังสืออนุญาตตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง ให้แก่บริษัท เนื่องจากเกินระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชจึงขอหารือประเด็นปัญหาการพิจารณาอนุญาตตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและมีแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) พิจารณาแล้วเห็นว่าข้อหารือนี้มีประเด็นต้องพิจารณา ดังนี้

(๑) การกระทำโดยทางราชการตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นการกระทำโดยส่วนราชการหรือหน่วยงานใดของรัฐ

(๒) การกระทำโดยทางราชการตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ สามารถกระทำเพื่อประโยชน์ในการเพาะพันธุ์หรือเพื่อกิจการสวนสัตว์สาธารณะของเอกชนได้หรือไม่

(๓) อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชจะพิจารณาอนุญาตให้บริษัทเอกชนที่จัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์สาธารณะดำเนินการนำเข้าและส่งออกสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง หรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าวตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้โดยตรงหรือไม่

(๔) การยื่นคำขออนุญาตตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ อยู่ในบังคับตามความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครอง

^๓ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๔ มาตรา ๘ การพิจารณาคำขออนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้มีอำนาจอนุญาตจะต้องดำเนินการพิจารณาและแจ้งผลการพิจารณาคำขอให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายในหกสิบวันนับแต่วันได้รับคำขออนุญาต และถ้ามิได้แจ้งผลการพิจารณาคำขอให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้มีอำนาจอนุญาตมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอและต้องออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ยื่นคำขอนั้น

เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะกำหนดอายุใบอนุญาตไว้เป็นอย่างอื่น ใบอนุญาตหรือใบรับรองที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต ถ้าผู้รับใบอนุญาตประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาตให้ยื่นคำขอเสียก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตแล้วจะประกอบกิจการต่อไปก็ได้จนกว่าผู้มีอำนาจอนุญาตจะสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาตให้

การต่ออายุใบอนุญาต การโอนใบอนุญาตหรือใบรับรอง การออกใบแทนใบอนุญาตหรือใบรับรองตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

สัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ และเป็นคำขอที่อยู่ในกระบวนการพิจารณาออกคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่

ประเด็นที่หนึ่ง การกระทำโดยทางราชการตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นการกระทำโดยส่วนราชการหรือหน่วยงานใดของรัฐ เห็นว่า โดยที่มาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ มิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะว่าการกระทำโดยทางราชการเป็นการกระทำโดยหน่วยงานราชการใด การกระทำโดยทางราชการจึงหมายความว่า การกระทำของหน่วยงานของรัฐที่มีภารกิจในการสำรวจ การศึกษา และวิจัยทางวิชาการ การคุ้มครอง หรือการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือดำเนินการจัดการสวนสัตว์สาธารณะ โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าหน่วยงานของรัฐนั้นเป็นสวนสัตว์สาธารณะที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๒๙^๔ หรือไม่ ทั้งนี้ ตามแนวคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ในเรื่องเสร็จที่ ๙๐/๒๕๔๖^๖

ประเด็นที่สอง การกระทำโดยทางราชการตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ สามารถกระทำเพื่อประโยชน์ในการเพาะพันธุ์หรือเพื่อจัดการสวนสัตว์สาธารณะของเอกชนได้หรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ มีเจตนารมณ์ในการสงวนและคุ้มครองทรัพยากรสัตว์ป่ามิให้สูญพันธุ์ควบคู่ไปกับการขยายพันธุ์สัตว์ป่าให้เพิ่มจำนวนมากขึ้น กฎหมายจึงกำหนดให้มีการอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครองได้เพื่อเป็นการขยายพันธุ์สัตว์ให้เพิ่มจำนวนมากขึ้น รวมทั้งอนุญาตให้เอกชนจัดตั้งสวนสัตว์สาธารณะได้เพื่อเป็นสถานที่รวบรวมสัตว์ป่าไว้เป็นแหล่งศึกษา ค้นคว้า และวิจัยของประชาชน รวมถึงเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์ป่า ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐโดยระบบอนุญาต ในมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง^๗ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงบัญญัติยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติบางมาตราในพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ อันได้แก่ การล่าตามมาตรา ๑๖^๘ การเพาะพันธุ์ตามมาตรา ๑๘^๙ การครอบครอง

^๔ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๖ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการจัดตั้งและดำเนินการจัดการสวนสัตว์สาธารณะตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๑/๐๑๓๔ ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๗ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๘ มาตรา ๑๖ ห้ามมิให้ผู้ใดล่า หรือพยายามล่าสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง เว้นแต่เป็นการกระทำโดยทางราชการที่ได้รับยกเว้นตามมาตรา ๒๖

^๙ มาตรา ๑๘ ห้ามมิให้ผู้ใดเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง เว้นแต่

(๑) เป็นการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่กำหนดตามมาตรา ๑๗ โดยได้รับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์จากอธิบดี

(๒) เป็นการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองของผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินการจัดการสวนสัตว์สาธารณะตามมาตรา ๒๙ ซึ่งได้รับอนุญาตจากอธิบดีให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองที่อยู่ในความครอบครองเพื่อประโยชน์แก่กิจการสวนสัตว์สาธารณะของตน

ตามมาตรา ๑๙^{๑๐} การเก็บและทำอันตรายตามมาตรา ๒๑^{๑๑} และการนำเข้าหรือส่งออกตามมาตรา ๒๓^{๑๒} ซึ่งสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองหรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าวมาใช้บังคับแก่การกระทำ โดยทางราชการ เพื่อประโยชน์ในการสำรวจ การศึกษา และการวิจัยทางวิชาการ การคุ้มครองสัตว์ป่า การเพาะพันธุ์ หรือเพื่อกิจการสวนสัตว์สาธารณะ ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวจะต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี และต้องปฏิบัติตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแห่งชาติ และในวรรคสองของมาตรา ๒๖^{๑๓} แห่ง

การขออนุญาตและการอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ตามวรรคหนึ่ง และการได้มาซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองเพื่อการเพาะพันธุ์ของผู้รับใบอนุญาตตาม (๑) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และผู้รับใบอนุญาตจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต

ใบอนุญาตตาม (๑) และ (๒) ให้สิ้นอายุลงเมื่อผู้รับใบอนุญาตได้แจ้งการเลิกการดำเนินการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าที่ได้รับอนุญาตต่ออธิบดีตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

^{๑๐} มาตรา ๑๙ ห้ามมิให้ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าสงวน หรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง เว้นแต่จะเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่กำหนดตามมาตรา ๑๗ ที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ หรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าว และโดยต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดี และต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต

การขออนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้ใช้บังคับแก่

(๑) การครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองของผู้รับใบอนุญาตเพาะพันธุ์ตามมาตรา ๑๘ (๑) ที่มีไว้เพื่อการเพาะพันธุ์หรือได้มาจากการเพาะพันธุ์ หรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าว

(๒) การครอบครองสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าสงวนหรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครองเพื่อกิจการสวนสัตว์สาธารณะของผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์สาธารณะตามมาตรา ๒๙ และได้จัดแสดงไว้ในสวนสัตว์สาธารณะที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งขึ้น

^{๑๑} มาตรา ๒๑ ห้ามมิให้ผู้ใดเก็บ ทำอันตราย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งรังของสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง

ความในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งได้รับอนุญาตเก็บรังนกก็แอ่นตามกฎหมาย ว่าด้วยอาหารรังนกก็แอ่นและผู้ถืออายุอำนาจของผู้รับอนุญาตดังกล่าว แต่ต้องปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

^{๑๒} มาตรา ๒๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๔ ห้ามมิให้ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสัตว์ป่าหรือซากของสัตว์ป่าชนิดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด หรือนำผ่านซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง หรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าว เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี

การนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง หรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่เป็นการนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ตามมาตรา ๑๘ (๑) หรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์และโดยได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี

การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

^{๑๓} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติให้สามารถเรียกเก็บค่าใช้จ่ายค่าบริการ หรือค่าตอบแทน และราคาสัตว์ป่าได้ ในกรณีที่การกระทำของทางราชการเป็นการกระทำเพื่อกิจการเพาะพันธุ์ของผู้รับใบอนุญาตเพาะพันธุ์ตามมาตรา ๑๘^{๑๔} หรือเพื่อกิจการสวนสัตว์สาธารณะของผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินการกิจการสวนสัตว์สาธารณะตามมาตรา ๒๙^{๑๕} ดังนั้น การกระทำโดยทางราชการตามมาตรา ๒๖ จึงสามารถกระทำเพื่อประโยชน์ในการเพาะพันธุ์ของเอกชนผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๘ หรือเพื่อกิจการสวนสัตว์สาธารณะของเอกชนผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินการกิจการสวนสัตว์สาธารณะตามมาตรา ๒๙ ได้

ประเด็นที่สาม อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชจะพิจารณาอนุญาตให้บริษัทเอกชนที่จัดตั้งและดำเนินการกิจการสวนสัตว์สาธารณะดำเนินการนำเข้าและส่งออกสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง หรือซากของสัตว์ป่าดังกล่าวตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้โดยตรงหรือไม่ เห็นว่า เมื่อได้วินิจฉัยในประเด็นที่หนึ่งและประเด็นที่สองแล้วว่า มาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้บัญญัติยกเว้นให้เฉพาะการกระทำโดยทางราชการเพื่อประโยชน์ในการสำรวจการศึกษา และการวิจัยทางวิชาการ การคุ้มครองสัตว์ป่า การเพาะพันธุ์ หรือเพื่อกิจการสวนสัตว์สาธารณะ ดังนั้น อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชจึงไม่สามารถอนุญาตให้บริษัทฟาร์มจะเข้และสวนสัตว์สมุทรปราการ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทเอกชนที่ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินการกิจการสวนสัตว์สาธารณะดำเนินการนำเข้าและส่งออกสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง และซากของสัตว์ป่าดังกล่าวได้โดยตรง

ประเด็นที่สี่ การยื่นคำขออนุญาตตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ อยู่ในบังคับตามความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ และเป็นคำขอที่อยู่ในกระบวนการพิจารณาออกคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ เห็นว่า มาตรา ๘^{๑๖} แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคำขออนุญาตที่ต้องมีการออกใบอนุญาตทั้งหมดตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงไม่รวมถึงการขออนุญาตของทางราชการตามมาตรา ๒๖^{๑๗} แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่บัญญัติเพียงให้ต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช การพิจารณาอนุญาตจึงไม่อยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๘^{๑๘} แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่โดยที่คำสั่งอนุญาตตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง ถือเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕^{๑๙} แห่งพระราชบัญญัติ

^{๑๔} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๙, ข้างต้น

^{๑๕} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^{๑๖} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

^{๑๗} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^{๑๘} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

^{๑๙} มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น การพิจารณาคำขออนุญาตจึงต้องปฏิบัติตาม กระบวนการพิจารณาออกคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ อย่างไรก็ตาม หลักเกณฑ์ดังกล่าวจะใช้บังคับเฉพาะกรณีการยื่นคำขออนุญาตของ ทางราชการเพื่อขอยกเว้นหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๑๖^{๒๐} มาตรา ๑๘^{๒๑} มาตรา ๑๙^{๒๒} มาตรา ๒๑^{๒๓} และมาตรา ๒๓^{๒๔} ตามที่มาตรา ๒๖ บัญญัติไว้ ไม่รวมถึงกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตเพาะพันธุ์ตาม มาตรา ๑๘ หรือผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินการสวนสัตว์สาธารณะตามมาตรา ๒๙^{๒๕} ขอให้ส่วนราชการ คือ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชเป็นผู้กระทำการตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่งให้ เนื่องจากกฎหมายไม่เปิดช่องให้เอกชนสามารถดำเนินการได้เอง ซึ่งการขอให้ส่วน ราชการกระทำการดังกล่าวไม่ใช่การขออนุญาตที่อยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง แห่ง พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ รวมทั้งไม่ถือเป็นคำขออนุญาตที่อยู่ใน กระบวนการพิจารณาออกคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ อย่างไรก็ตาม ส่วนราชการที่ถูกร้องขอจะต้องพิจารณาด้วยว่าตนมีอำนาจหน้าที่หรือมี ภารกิจที่สามารถกระทำการแทนตามที่ถูกร้องขอได้หรือไม่

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๕๒

ฯลฯ

ฯลฯ

“คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า

(๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่าง บุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของ บุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การ รับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

(๒) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๒๐} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๘, ข้างต้น

^{๒๑} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๙, ข้างต้น

^{๒๒} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๐, ข้างต้น

^{๒๓} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๑, ข้างต้น

^{๒๔} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๒, ข้างต้น

^{๒๕} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น